

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

**VALSTYBĖS ĮMONĖ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS
KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS**

**VISUOMENĖS DALYVAVIMO KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIME
PROGRAMA, RENGIANČI KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO IR
EKOLOGINĖS BŪKLĖS GERINIMO KNIAUDIŠKIŲ PARKE
PANEVĖŽYJE PROJEKTĄ**

Vilnius, 2017

OBJEKTAS: Panevėžio miesto savivaldybės Kniaudiškių parko teritorija

PROGRAMOS UŽSAKOVAS

Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorius

TURINYS:

I skyrius. Bendra informacija apie planuojamą tvarkyti teritoriją

II skyrius. Tikslai ir uždaviniai

III skyrius. Kraštovaizdžio tvarkymo reikalavimai

IV skyrius. Bendradarbiavimo su visuomene planas

Programos rengėjas: VALSTYBĖS ĮMONĖ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23-401, A korpusas, 08105 Vilnius; tel. 8 (5) 261 88 56; tel./faksas 8 (5) 262 16 72			Užsakovas: PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS Laisvės a. 20, 68307 Panevėžys
PAREIGOS	VARDAS, PAVARDĖ	KVALIFIKACIJOS PAŽYMĖJIMO NR.	Sutartis Nr. SR-5468 Sutarties data: 2017-10-27
Skyriaus vadovė	Rita Palčiauskaitė	TPV 0025	Įvykdymo data: 2018-08-27
Grupės vadovė	Aušra Kitovienė	ŽP 11	
Vyr. specialistė	Renata Gerasimovienė		

**VISUOMENĖS DALYVAVIMO KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIME PROGRAMA,
KONSULTAVIMOSI SU VISUOMENE PROCEDŪRA,
ĮGYVENDINANT PROJEKTĄ „KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMAS IR EKOLOGINĖS
BŪKLĖS GERINIMAS KNIAUDIŠKIŲ PARKE PANEVĖŽYJE“**

I SKYRIUS

BENDRA INFORMACIJA APIE PLANUOJAMĄ TVARKYTI TERITORIJĄ

Planuojamas tvarkyti objektas. Vykdamt Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose Panevėžio miesto savivaldybėje projektą (toliau – Kraštovaizdžio tvarkymo projektas) numatoma sutvarkyti Kniaudiškių parko teritoriją. Kniaudiškių parkas yra Panevėžio miesto centrinėje dalyje tarp Molainių, Žygeivių ir V. Alanto gatvių, sklypo adresas – Molainių g. 3. Panevėžio miesto savivaldybė 2008 metų yra sudariusi panaudos sutartį su Nacionaline žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos ir valdo žemės sklypą panaudos teise. Gretimas tvarkomos teritorijos užstatymas – vienbučiai, daugiabučiai gyvenamieji namai. Šalia planuojamos teritorijos yra vieno didžiausių technologiškųjų universitetų Baltijos šalyse – Kauno technologijos universiteto Panevėžio technologijų ir verslo fakultetas. Visoje teritorijoje auga medžiai ir krūmai, sudarydami saugotinus želdinius augančius ne miškų ūkio paskirties žemėje. Iki 2007 m. planuojamoje teritorijoje atlikta dalis reljefo formavimo bei želdinimo darbų (1 pav.).

Bendras planuojamos tvarkyti teritorijos plotas – 7,6981 ha. Pagal nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašą parko žemės sklypas suformuotas kadastriniais matavimais, teritorija priskirta kitos paskirties žemei – 7,6981 ha, naudojimo būdas – bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo), sklypo kadastrinis Nr. 2701/0021:504.

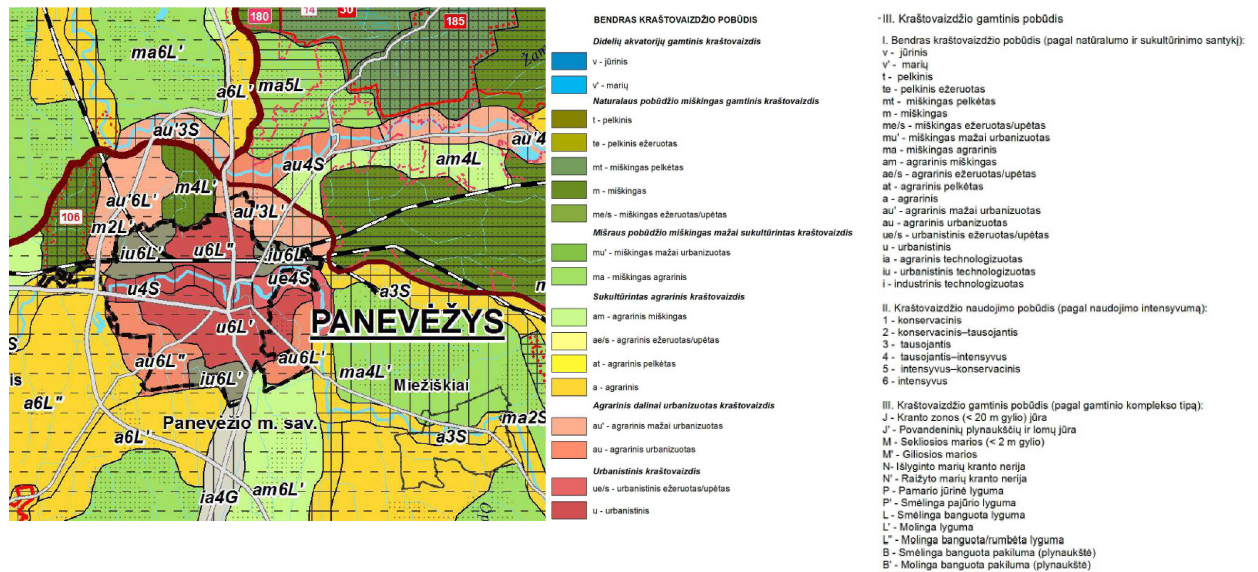
Kultūros paveldo objektų ar saugomų teritorijų Kniaudiškių parke nėra.

1 pav. Kniaudiškių parke atliktas reljefo formavimas. Vaizdas šiaurės vakarų kryptimi iš Kauno technologijos universiteto Panevėžio technologijų ir verslo fakulteto teritorijos pusės.

Bendras teritorijos kraštovaizdžio pobūdis ir būklė. Pagal Nacionalinį kraštovaizdžio tvarkymo planą (toliau – Nacionalinis planas), patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703, Kniaudiškių parko teritorija patenka į Vidurio Pabaltijo žemumą ruožą, Centrinės Lietuvos žemumos sritį, Nevėžio miškingą agrarinį mažai urbanizuotų

lygumų kraštovaizdį. Pagal Nacionalinį plano Kraštovaizdžio tvarkymo zonų brėžinį, Kniaudiškių parkas patenka į u6L' zoną – urbanistinį intensyvaus naudojimo molingų lygumų kraštovaizdį (2 pav.).

2 pav. Iškarpa iš Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano, Kraštovaizdžio tvarkymo zonų brėžinio

Nacionalinis planas miesto kraštovaizdyje numato vystyti esamų ir perspektyvių urbanizacijai skirtų teritorijų tvarkymo reglamentų formavimo strategiją, labiau pritaikant intensyvios urbanizacijos reglamentavimą.

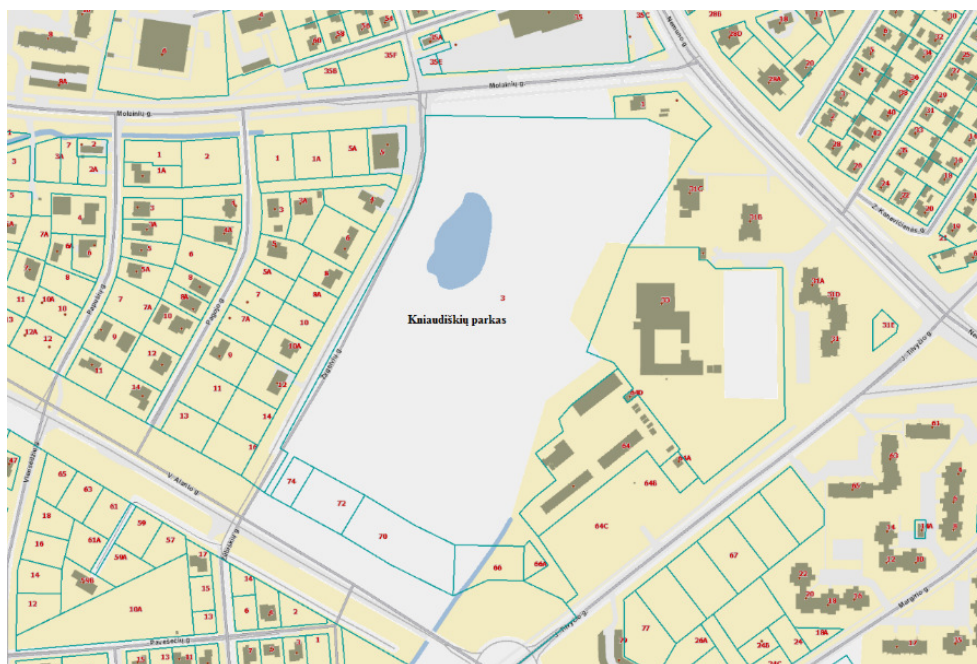
Pagal vizualinį vertinimą Panevėžio miesto kraštovaizdyje vyrauja neraiškios vertikaliosios sąskaidos pusiau uždaros iš dalies pražvelgiamos erdvės, kraštovaizdžio erdvinėje struktūroje išreikštas vertikalių ir horizontalių dominančių kompleksu. Lyguminiame miesto reljefe sutvarkytas Kniaudiškių parkas teiks miesto gyventojams ir svečiams ne tik estetinę pasigėrėjimą, rekreacines galimybes, bet atliks svarbų biologinės migracijos, ekologinį vaidmenį.

Išsamus teritorijos būklės vertinimas pagal ekologinius vertinimo kriterijus (pažeidžiamumo, stabilumo, retumo, natūralumo, fragmentiškumo) iki šiol nėra atliktas, todėl tai turi būti numatoma atlikti Kraštovaizdžio tvarkymo projekto rengimo metu. Teritorijos būklė turės būti įvertinta pagal ekologinius kriterijus, kurių rekomendacijos pateiktos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakyme Nr. D1-645 „Dėl reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“.

Norint visiškai atskleisti ir paryškinti numatomos tvarkyti vietovės kraštovaizdį, jos gamtines vertybes, reikalinga gerinti parko estetinę būklę formuojant, tvarkant želdynus, ekologiškai labiau jautriose vietose mažinant želdynų defragmentaciją, kompleksiskai įvertinant, kurias erdves, panoramas reikalinga atverti, kurias pridengti, numatyti pažintinės, poilsinės infrastruktūros atnaujinimą, įrengimą.

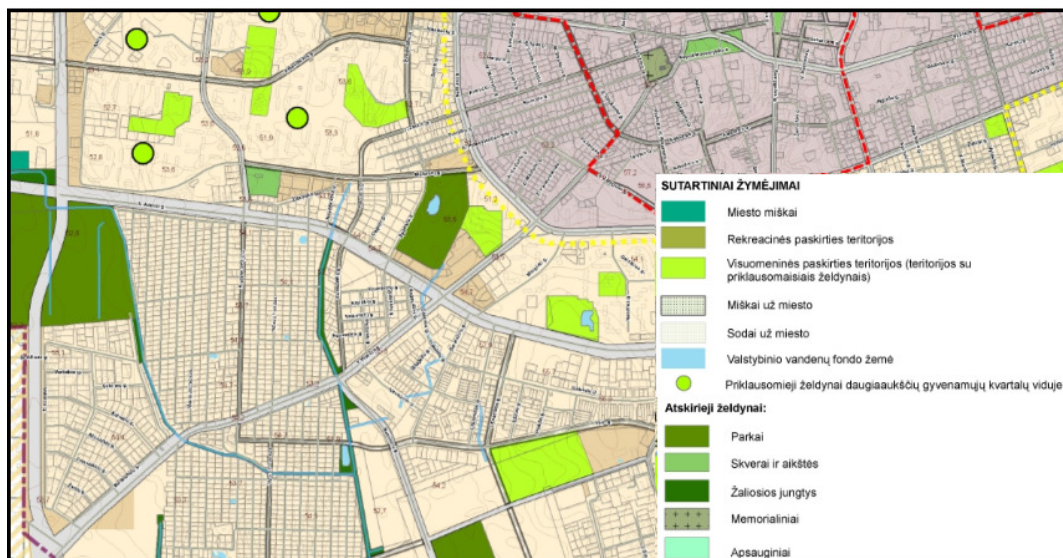
Teritorijos naudojimo reglamentas. Pagal nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašą Kniaudiškių parkui suformuotas žemės sklypas priklauso Lietuvos Respublikai, panaudos sutartimi jį naudoja Panevėžio miesto savivaldybė (3 pav.). Sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas – bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos. Planuojama teritorija patenka į ryšių ir elektros linijų, šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų bei vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų ir įrenginių apsaugos zonas. Augantys parke medžiai ir krūmai priskirti saugotiniams želdiniams – Saugotini želdiniai (medžiai ir krūmai), augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje.

Sklypui 0,0442 ha plote nustatytas kelio servitutas – teisė važiuoti transporto priemonėmis (tarnaujantis).

3 pav. Knaudiškių parkui suformuotas žemės sklypas (Nekilnojamojo turto registras, 2017-12)

Pagal Panevėžio miesto teritorijos bendrąjį planą (toliau – Bendrasis planas), patvirtintą Panevėžio miesto savivaldybės Tarybos 2017 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. 1-140 „Dėl bendrojo plano keitimo korektūros ištaisant technines klaidas ir spragas patvirtinimo“, Pagrindiniame žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje Knaudiškių parkas priskirtas neužstatomai, bendro naudojimo erdvių, želdynų zoni. Gamtinio karkaso ir bendro naudojimo bei rekreacijos teritorijų plėtros brėžinyje Knaudiškių parkas priskirtas atskiriesiems želdynams - parkams (4 pav.). Bendrajame plane, plėtojant Panevėžio miesto želdynų ir viešųjų erdvių sistemą, numatyta į miesto želdynų sistemą integruoti Knaudiškių parke esančius želdynus. Bendrasis planas numato, kad būtinas esamų miesto parkų kokybinis pagerinimas, miesto gamtos išteklius pritaikant miesto gyventojų pažintinėms ir poilsio reikmėms, todėl gerinant miesto gyvenamosios aplinkos kokybę bei kultūrinę aplinką ir įgyvendinant Bendrojo plano sprendinius, numatytas Knaudiškių parko sutvarkymas. Ši teritorija atvira, mažai želdynų, ji be abejonės turi ir turės ateity įtakos formuojant miesto kraštovaizdžio estetinį ir ekologinį potencialą.

4 pav. Iškarpa iš Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano „Sprendiniai. Gamtinis karkasas ir bendro naudojimo bei rekreacijos teritorijų plėtra“

Kraštovaizdžio vertingosios savybės

Teritorijos išskirtinumas. Plėtojant Panevėžio miesto bendro naudojimo erdvių sistemą, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas nedidelius plotus užimančių, bet itin svarbių, arti gyvenamųjų vietų esančių vietinių želdynų steigimui ir tvarkymui. Viešųjų Panevėžio miesto erdvių plotas, tenkantis vienam gyventojui, yra daugiau nei dvigubai didesnis už nustatytą minimalų želdynų plotą, skiriamą vienam miesto gyventojui. Didžioji dalis viešųjų miesto erdvių ploto yra želdynai, todėl nauji rajoniniai ir centriniai želdynai turėtų būti įrengiami žaluma skurdžiose ar naujos urbanistinės plėtros miesto teritorijose. Želdynai Panevėžio mieste ugdytini, formuojant žaliąsias jungtis vietinio lygmens gamtinio karkaso struktūroje, gausinant želdynus vietinių želdynų grupėje, atstatant tolygų išsidėstymą skirtingose miesto dalyse bei saugant gyventojus nuo žalingo infrastruktūros poveikio.

Kniaudiškių parkas, esantis gyvenamųjų namų apsuptyje, yra svarbus miesto gamtinio karkaso struktūros elementas, sudarantis atskirą želdyną. Pagal Želdynų įstatymą atskirieji želdynai išskiriami, jungiami į vientisą sistemą ir žymimi regiono, rajono ir vietovės lygmens bendruosiuose bei specialiuosiuose teritorijų planuose. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugpjūčio 28 d sprendimu. Nr. 1-241 buvo patvirtintas rajono lygmens Panevėžio miesto želdynų tvarkymo specialusis planas (toliau – Specialusis planas). Specialusis planas analizavo 43 apibrėžtus atskirųjų želdynų plotus ir jų vystymo galimybes, darbe buvo nagrinėjama ir visa Panevėžio miesto želdynų sistema: upių ir upelių pakrančių želdiniai, miesto žaliosios jungtys, gatvių želdiniai, visuomeninių teritorijų kai kurie priklausomieji želdiniai, kurie turi ar gali ateityje turėti galimybę tapti viešai naudojamais žaliaisiais plotais. Specialiajame plane numatyta, kad prižiūrint ir tvarkant ar projektuojant atskiruosius želdynus, pirmenybė teikiama didžiausiems Panevėžio miesto parkams. Vadovaujantis Specialiuoju planu, Kniaudiškių parkas yra priskirtas į Rekreacinės paskirties želdynų zonos potipį R1 - parkai.

Šiems želdynams turi būti parengti išsamūs želdynų tvarkymo techniniai projektai, jų teritorijos tvarkomos iš esmės, keičiant ar pertvarkant pasenusią tiek kompozicinę struktūrą, tiek estetinę išraišką ir infrastruktūrą. Taip pat svarbu įrengti didžiuosius centrinius gyvenamųjų rajonų želdynus, kurie būtų pasiekiami čia gyvenantiems asmenims kasdien, nevykstant į miesto centrą.

Rekreacinės paskirties želdynų zonoje (lengvas režimas) vystomi intensyvios ar ekstensyvios rekreacijos būdai. Įrengiami įvairūs objektai, aikštelės, skatinamas intensyvus žmonių lankymas,

trauka. Tiesiami dviračių, pėsčiųjų takai, paplūdimiai, prieplaukos, intensyviai vystoma rekreacinė infrastruktūra.

Pagrindiniai principai, kuriais vadovaujamosi rengiant Panevėžio miesto želdynų tvarkymo koncepciją, yra tęstinumas ir sistematika. Tęstinumo principas nusako, kad siekiama išsaugoti ir tinkamai tvarkyti esamus geros būklės želdynus jų augimo vietoje, prioritetą teikiant jau susiformavusių želdynų priežiūrai, atnaujinimui, o ne naujų kūrimui. Sistematikos principu skatinamas vientisos želdynų sistemos miestuose kūrimas, gamtinio karkaso formavimas miesto želdynus žaliosiomis jungtimis siejant su upių slėniais (migracijos koridoriais) bei didžiais užmiesčio želdinių masvais ir miškais.

Bendrieji želdynų tvarkymo reikalavimai. Atskirieji želdynai formuojami, o nauji kuriami detalizuojant Panevėžio miesto bendrojo plano sprendinius. Tvarkant atskiruosius želdynus leidžiama:

- formuoti intensyviai poilsiui tinkamą medžių, krūmų ir kitų daugiamečių augalų rūšinę sudėtį ir struktūrą;
- dendrologinių rinkinių želdynuose įvesti egzotiškus ir retus augalus, išskirtinius (ypač dekoratyvius ar retus) želdinius rekomenduojama sodinti ir reprezentatyviose miesto viešosiose erdvėse bei parkuose;
- rekreacinę aplinką formuoti vykdant kirtimus; kurti rekreacinės infrastruktūros tinklą;
- vykdyti visų rūšių ugdymo, kraštovaizdžio formavimo ir sanitarinius kirtimus. Kirtimus vykdyti draudžiama poilsavimo sezono metu, išskyrus stichinių arba biotinių veiksnių sudarytus medynus, avarinius medžius.

Ekologinė vietovės svarba. Be rekreacinės svarbos miesto želdynai yra svarbi miestų urbanistinės struktūros dalis, kuri skirta ne tik miesto gyventojų rekreacijai ir laisvalaikiui, bet taip pat turi stiprią įtaką miesto ekologinėms sąlygoms bei patrauklumui. Šiems tikslams pasiekti mieste yra ar turėtų būti kuriama miestų vientisa želdynų sistema, kuri būtų kaip kompensacinis elementas užstatytoms teritorijoms, infrastruktūros koridoriams ir pramoniniams objektams. Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo Kniaudiškių parke projektu siekiama išanalizuoti parko želdynus, pasiūlyti optimaliausią sprendimą tvarkant želdynus, suformuluojant jiems galimas vystymosi ir priežiūros gaires, numatant takų bei informacinę sistemą.

II SKYRIUS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa – tai planuojamos vykdyti veiklos viešumą ir visuomenės įsitraukimą užtikrinantis dokumentas, kuriame pateikiama apibendrinta informacija apie planuojamą vykdyti veiklą, jos tikslus ir uždavinius, paaiškinama, kokias problemas siekiama spręsti, nustatomi įgyvendinimo veiksmai, jų prioritetiškumas, pristatomi konsultavimosi su visuomene ir specialistais metodai, priemonės ir būdai, pateikiama kita svarbi informacija.

Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programos parengimas, konsultavimosi su visuomene procedūros atlikimas, kraštovarkos projekto parengimas reikalingas planuojamam įgyvendinti projektui „Kraštovaizdžio formavimas ir ekologinės būklės gerinimas Kniaudiškių parke Panevėžyje“ pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonę „Kraštovaizdžio apsauga“.

Pagrindiniai teisės aktai, į kuriuos atsižvelgiant atliekama konsultavimosi su visuomene procedūra ir parengta visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programa (toliau – Programa):

1. 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonę „Kraštovaizdžio apsauga“ finansavimo sąlygų aprašas;

2. Europos kraštovaizdžio, Orhus‘o konvencijos.

3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymas Nr. D1-209 ir Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015-2020 metų veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12, 3 priedo reikalavimai;

4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. D1-181 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. D1-12 „Dėl kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015 – 2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo 3 priedo reikalavimai.

5. Kiti Lietuvos Respublikos, strateginiai ir ES teisės aktai.

Bendrieji Programos rengimo tikslai

- plėtoti dalyvavimu pagrįstą kraštovaizdžio formavimą;
- užtikrinti rezultatų tvarumą, veiklų tęstinumą;
- didinti piliečių asmeninę atsakomybę ir įsipareigojimus už kraštovaizdžio ir jo elementų kokybę;
- stiprinti vietos bendruomenių ir savivaldybių administracijų gebėjimus.

Programa siekiama:

- visuomenės įtraukimo į kraštovaizdžio formavimo procesą kuo ankstesniame etape;
- efektyvaus, tinkamo visuomenės informavimo visuose etapuose;
- sudaryti galimybes visuomenei teikti pasiūlymus;
- atlikti viešą rezultatų svarstymą;
- vertinti visuomenės pasiūlymus, atsižvelgiant į juos;
- atlikti sprendimų baigiamąjį vertinimą (ex-post analizė).

Planuojamo rengti ir įgyvendinti Kraštovaizdžio tvarkymo projekto tikslai:

Kraštovaizdžio tvarkymo projekto rengimo tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ 3 priede „Reikalavimai kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose projektų ir etaloninio kraštovaizdžio formavimo pasienio teritorijose projektų rengimui ir kraštovaizdžio formavimui“ (toliau – „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ 3 priedas).

Kraštovaizdžio ir (ar) gamtinio karkaso sprendinių koregavimas arba keitimas savivaldybių ar jų dalių bendruosiuose planuose“ bei „Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose“ veiklas finansuojamos Europos Sąjungos lėšomis pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonę „Kraštovaizdžio apsauga“. Šių veiklų metu, numatomi įgyvendinti sprendiniai atitinka Bendrojo plano sprendinius.

Kraštovaizdžio tvarkymo projekto įgyvendinimo objektas – į Panevėžio miesto želdinių želdinių gamtinį karkasą patenkantis Kniaudiškių parkas.

Kraštovaizdžio tvarkymo projekto pagrindiniai uždaviniai:

- numatyti priemonės didinti kraštovaizdžio ekologinę ir estetinę būklę (gerinti želdinių ir žolinių būklę, kelti vietovės estetinį potencialą, atskleisti, išryškinti estetines vertybes);
- ugdyti ekologinę visuomenės savimonę (sudaryti sąlygas visuomenei pažinti, domėtis, įsitraukti į puoselėjimą, kūrimą, supratingą vietovės kraštovaizdžio naudojimą).

Problemos, kurias norima išspręsti įgyvendinus Kraštovaizdžio tvarkymo projekto tikslus ir uždavinius. Šiuo metu parko būklė labai bloga. Teritorija nešienaujama, vietomis apaugusi nevertingais medžių ir krūmų želdiniais. Kūdra užpelkėjusi. Neišvystyti pėsčiųjų takeliai. Gyventojams trūksta sutvarkytų viešųjų erdvių, kur galėtų praleisti poilsinį, edukacinį ir aktyvų laisvalaikį.

Artimoje parkui aplinkoje įsikūrę gyvenamieji namai „užspaudžia“ ir „veržiasi“ į subnatūralios gamtos lopinėlių. Siekiant gerinti miesto gyvenamosios aplinkos kokybę, reikalingas kompleksiškas kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės priemonių gamtinio karkaso teritorijoje įvertinimas. Būtina numatyti veiksmus, skatinančius išsaugoti biologinę ir dendrologinę įvairovę, gerinti kokybę.

Konkrečios priemonės ir darbai numatomi įgyvendinti, atliekant Kniaudiškių parko kraštovaizdžio tvarkymo projektą:

- vandens telkinio sutvarkymas pritaikant jį biologinės įvairovės gamtoje stebėsenai;
- žaidimų, aktyvaus poilsio arba masinių renginių aikštelės įrengimas
- dviračių tako įrengimas;
- pėsčiųjų tako įrengimas;
- mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių įrengimas;
- parko prieigose automobilių stovėjimo aikštelės įrengimas;
- visuomenės informavimo ir dalyvavimo užtikrinimas.

Norint visiškai atskleisti ir paryškinti numatomos tvarkyti vietovės kraštovaizdį, jos gamtines vertybes, reikalinga gerinti parko estetinę būklę formuojant, tvarkant želdynus, ekologiškai labiau jautriose vietose mažinant želdynų defragmentaciją, kompleksiška įvertinant, kurias erdves, panoramas reikalinga atverti, kurias pridengti, numatyti pažintinės, poilsinės infrastruktūros atnaujinimą, įrengimą.

III SKYRIUS

KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO REIKALAVIMAI

Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo Kniaudiškių parke Panevėžyje projekto rengimo metu numatoma:

1. Esamos būklės analizės stadijoje atlikti:

1.1. bendrojo kraštovaizdžio pobūdžio analizė: aprašyti bendrą kraštovaizdžio pobūdį ir jo būklę pagal Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano ar kitų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius. Apibūdinti gamtinį karkasą, jo geoekologinį potencialą nurodant gamtinio karkaso tvarkymo kryptis, numatytas planavimo dokumentuose. Atlikti reljefo analizę ir vizualinių kraštovaizdžio savybių vertinimą, įvertinti kraštovaizdžio struktūros elementus, kuriuos būtina išsaugoti nepakeistus;

1.2. dendrologinis tyrimas – ištirti želdynų biologinę įvairovę; sudaryti medžių, krūmų ir kitų augalų asortimentą, tinkantį šiam parkui. Atlikti želdinių dendrologinės būklės įvertinimą. Atliekamas teritorijos būklės įvertinimas pagal ekologinius kriterijus (pažeidžiamumas ir stabilumas,

retumas, natūralumas ir tipiškumas, įvairovė, dydis ir fragmentiškumas), kurių taikymo rekomendacijos pateiktos Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui apraše. Jei teritorijoje esama saugomų rūšių, turi būti apibūdinami jų ekologiniai poreikiai, nurodomos priemonės, kurios galėtų pagerinti šių rūšių išlikimo sąlygas;

1.3. urbanistinės struktūros analizę – įvertinti teritorijos užstatymą, inžinerinės, susisiekimo infrastruktūros objektus, aprašyti teritorijoje esančius statinius bei jų paskirtį, nustatyti teritorijoje esančių takų, mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių ir kt. vietas;

1.4. teritorijos socialinių ir ekonominių aspektų analizę – įvertinti teritorijoje vykdomas ir skatintinas veiklas, darančias teigiamą įtaką teritorijos būklei; įvertinti teritorijos naudojimo švietimo reikmėms, gamtosauginio švietimo propagavimo darbų perspektyvas, šios veiklos poveikį teritorijai; identifikuoti vietovę reikšmingai įtakančias veiklas;

1.5. esamos būklės analizės svarbiausios tyrimų išvados grafiškai pavaizduojamos ant topografinio plano (M 1:500), kurį savo lėšomis parengia tiekėjas. Esamos būklės brėžinyje nurodoma: reljefas, hidrografija ir hidrotechnika, augalija, žemės dangos, pastatai ir jų elementai, urbanizuotos teritorijos, lietaus nuotakynas ir drenažas, bendrosios komunikacijos ir kt.;

1.6. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto esamos būklės analizės ataskaita raštu suderinama su projektą derinančiomis institucijomis ir organizatoriumi.

2. Konceptijos rengimo ir jos viešo pristatymo visuomenei stadijoje: parengiamas eskizinis projektas, išreiškiantis pagrindines kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių idėjas. Grafiškai pavaizduojami pasiūlymų sprendiniai, projektinius sprendinius pagrindžiantys tekstiniai aprašymai. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto koncepcijai raštu turi pritarti derinančios institucijos ir organizatorius.

3. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių konkretizavimo stadijoje:

3.1. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių konkretizavimo stadijoje parengiami kraštovaizdžio tvarkymo projekto tekstiniai ir grafiniai sprendiniai, parengiama projekto įgyvendinimo sąmata, sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas.

3.2. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto tekstinius sprendinius sudaro aiškinamasis raštas, paaiškinantis grafinius sprendinius, sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas. Aprašomi sprendiniai turi būti pagrįsti žiniomis apie teritoriją, įvertinantys ekologinius poreikius ir reikalavimus, stiprinantys estetinį potencialą, ekonomiškai racionalūs, atspindintys vietovės svarbą urbanizuotos teritorijos erdvinėje struktūroje, suformuluojami pasiūlymai, sudarantys sąlygas visuomenei pažinti ir geriau suprasti vietovės gamtinę ir kultūrinę vertę, naudoti teritoriją gamtosauginio švietimo, gamtos ir kultūros paveldo propagavimui.

3.3. Sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) apraše numatomi veiksmai ir priemonės, reikalingos nuolatinei teritorijos priežiūrai užtikrinti ir rezultatų ilgaamžiškumui palaikyti, numatomi ir įvertinami bendruomenių įtraukimo į šį procesą būdai ir galimybės. Aprašo turinyje nurodoma: želdinių priežiūros specifika ir ypatumai (šienavimas, genėjimas, atsodinimas, tręšimas, laistymas ir kt.), statinių ir įrenginių priežiūros specifika (dažymas, atnaujinimas ir kt.), minimalios teritorijos priežiūrai reikalingos lėšos, trumpai aptariama teritorijos priežiūra esant ekstremalioms gamtinėms situacijoms, aptariami kiti individualūs teritorijos kasdienės priežiūros ir stebėsenos poreikiai.

3.4. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto grafinius sprendinius sudaro:

3.4.1. esamos situacijos planas (M 1:500);

3.4.2. pagrindinis kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių brėžinys M 1:500. Jame pateikiama informacija, leidžianti suvokti galutinį sutvarkytos teritorijos vaizdą. Jame tekstu ir grafinais elementais nurodoma:

– tvarkomos teritorijos pavadinimas, adresas, ribos, plotas;

- parko erdvinės struktūros, pažeistų kompozicinių ir funkcinių ryšių atkūrimas;
- įkarpoje pavaizduojama, kaip teritorija jungiasi su tvarkomos teritorijos gretimybėje esančiais želdiniais, želdynais, takų sistemomis ir pan.;
- natūralių ekosistemų funkcionavimui palikti, išsaugoti ar atkurti plotai (augalų masyvai, juostos, pavieniai augalai, natūralios dangos, vandens telkiniai);
- reljefo formavimo, šlaitų tvirtinimo, vandens surinkimo ir nuvedimo sprendiniai (aprašomos siūlomoms taikyti priemonės nuo erozijos, nuoplovos ir kt.);
- esamos, naikinamos, pertvarkomos ir naujai įrengiamos žemės dangos (natūralios ir dirbtinės);
- esamos, naikinamos, pertvarkomos ir naujai įrengiamos urbanizuotos teritorijos (atraminės sienutės, urbanizuotų teritorijų elementai);
- paliekami, šalinami, naujai įveisiami želdiniai;
- parko vandens telkinio tvarkymas
- esami, naikinami, pertvarkomi ir naujai įrengiami rekreaciniai takai (detalizuojant takų dangų konstrukciją, profilį ir kt.)
- priemonės vertingų želdynų bei jų sistemų, vandens telkinių, jų sistemos elementų tvarkymui ir išsaugojimui bei darbų techninės specifikacijos;
- mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai: suolai, šiukšliadėžės, informacinis stendas, kelio ženklai, dviračių stovai ir kt.;
- mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių eskizai: suolų, šiukšliadėžių ir kt.;
- besiribojantys keliai, gatvės, šaligatviai, takai, stovėjimo aikštelės ir jų dangos;
- kiti tvarkomai teritorijai aktualūs erdviniai objektai;

3.4.3. teritorijos reljefo (sklypo aukščių) planas (M 1:500). Jame nurodoma: reljefas, esami ir projektuojami aukščiai, nuolydžiai ir lygiai, tvirtinami šlaitai, atraminės sienelės, esami ir projektuojami takai, jų dangos, charakteringi reljefo taškai ir kiti elementai. Aprašant reljefo formavimo sprendinius, turi būti paaiškinama, kaip sprendiniai dera su pamatiniu kraštovaizdžio gamtiniu pobūdžiu ir gretimomis teritorijomis, kiek numatoma nukasti, užpilti grunto (kubiniais metrais), kokios numatomos priemonės nuo erozijos, nuoplovos, paaiškinami kiti sprendiniai;

3.4.4. želdinių planas (M 1:500). Plane sutartiniais ženklais nurodomi paliekami ir šalinami želdiniai, išskirtiniai, vertingi (dendrologiniu, istoriniu, asociatyviniu ar kitais požiūriais) želdiniai, perkeliama, persodinami ir naujai sodinami želdiniai, nurodoma, kur atstatomas natūralus augalinis dirvožemio sluoksniu, pateikiama želdinių suvestinė lentelė, kurioje nurodomos želdinių charakteristikos (būklė, aukštis, plotis ir kt.) ir reikalingos želdinių tvarkymo priemonės;

3.4.5. suvestinis sklypo inžinerinių tinklų planas (M 1:500). Plane nurodomos inžinerinių tinklų trasos, skirtingų dangų plotai ir charakteristikos, aikštelės, laiptai, atraminės sienutės ir kitos charakteringos detalės.

3.5. Grafiškai vaizduojant topografinių erdvinių duomenų rinkinius, vadovaujama Valstybinės geodezijos ir kartografijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2000 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 45 „Dėl techninių reikalavimų reglamento GKTR 2.11.03:2014 „Topografinių erdvinių objektų rinkinys ir topografinių erdvinių objektų sutartiniai ženklai“ patvirtinimo“. Sprendinių spalviniai ir grafiniai žymėjimai paaiškinami lentelėse. Tekstiniai ir grafiniai sprendiniai pateikiami kompiuterinėmis laikmenomis, galimi dokumentų formatai – pdf, jpg, dwg, shp. Pateikiami ir popieriniai kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių variantai.

3.6. Įvertinami kiti specialieji reikalavimai kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose veiklos įgyvendinimui, kurie nustatyti Lietuvos Respublikos

aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metais veiksmų plano patvirtinimo“ 3 priede.

4. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių derinimo ir viešinimo stadijoje:

4.1. pateikiamas kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių derinimas raštu su:

4.1.1. Panevėžio miesto savivaldybės vyriausiuoju architektu, kuris įvertina, ar planuojamos veiklos neprieštarauja teritorinio ir strateginio planavimo dokumentuose nustatytiems kraštovaizdžio kokybės tikslams, ar projektas apsvarstytas su visuomene;

4.1.2. Aplinkos apsaugos agentūra, kuri įvertina, ar planuojamos veiklos nedarys neigiamo poveikio kraštovaizdžiui ir gretimoms teritorijoms;

4.2. suderinto kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių viešinimas Panevėžio miesto savivaldybės tinklalapyje, Panevėžio miesto savivaldybės patalpose, Panevėžio seniūnijos patalpose;

4.3. viešas pristatymas visuomenei po ne mažiau kaip 10 kalendorinių dienų nuo kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių viešo paskelbimo Panevėžio miesto savivaldybės tinklalapyje, savivaldybės ir seniūnijos patalpose. Viešame pristatyme visuomenei turi dalyvauti projektą derinusių institucijų atstovai;

4.4. atliekamos kitos visuomenės įtraukimo ir informavimo veiklos.

5. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto tvirtinimo stadijoje:

5.1. suderintas, viešai pristatytas visuomenei kraštovaizdžio tvarkymo projektas patvirtinamas Panevėžio miesto savivaldybės teisės aktu;

5.2. patvirtintą kraštovaizdžio tvarkymo projektą sudaro šie dokumentai:

5.2.1. duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo projekto rengimo organizatorių ir rengėją;

5.2.2. esamos būklės analizės išvadinis brėžinys ir jo aprašymas;

5.2.3. grafinius sprendinius pagrindžiantis aiškinamasis raštas;

5.2.4. grafiniai sprendiniai;

5.2.5. gauti pritarimai (kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendiniams) iš derinančių institucijų;

5.2.6. viešo svarstymo ataskaita;

5.2.7. projekto įgyvendinimo sąmata ir techninė specifikacija;

5.2.8. sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašas;

5.2.9. kiti dokumentai.

Planuojant ir įgyvendinant teritorijos tvarkymą, turi būti vadovaujamas šių kraštovaizdžio apsaugą ir su kraštovaizdžio formavimu susijusių veiklų reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais:

1. Europos kraštovaizdžio Orhus'o konvencijos;

2. Europos Tarybos ministrų komiteto 2008 m. rekomendacijos CM/Rec (2008 m. vasario 6 d.) 3 dėl Europos kraštovaizdžio konvencijos įgyvendinimo gairių;

3. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo;

4. 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-19 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. D1-209 „Dėl 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga ir, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“;

5. Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“;

6. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-181 „Dėl kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo 3 priedo reikalavimų;

7. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų:

7.1. Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 „Dėl Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

7.2. Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-719 „Dėl Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

7.3. Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. D1-62 „Dėl Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento patvirtinimo“;

7.4. Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5 „Dėl Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“;

7.5. Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673 „Dėl Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo patvirtinimo“;

7.6. Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. 206 „Dėl kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašo patvirtinimo ir medžių ir krūmų priskyrimo saugotiniams“;

7.7. Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-717 „Dėl Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklių patvirtinimo“;

8. Lietuvos Respublikos Statybos įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų;

9. Statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2010 „Gatvės. Bendrieji reikalavimai“;

10. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;

11. Dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo ir priežiūros aplinkosaugos reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo ir priežiūros aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

12. Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1038 „Dėl Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

13. Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo patvirtinimo“;

14. Gamtinio karkaso nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl Gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“;

15. Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-645 „Dėl Reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo patvirtinimo“;

16. Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 „Dėl Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano patvirtinimo“;

17. Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Panevėžio miesto savivaldybės Tarybos 2017 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. 1-140 „Dėl bendrojo plano keitimo korektūros ištaisant technines klaidas ir spragas patvirtinimo“

18. Panevėžio miesto želdynų tvarkymo specialiojo plano, patvirtinto Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugpjūčio 28 d. sprendimu Nr. 1-241 „Dėl Panevėžio miesto želdynų tvarkymo specialiojo plano patvirtinimo“;

19. Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašų, Aplinkos apsaugos kriterijų ir Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

IV SKYRIUS BENDRADARBIAVIMO SU VISUOMENE PLANAS

Visuomenės dalyvavimo tikslas, rengiant Kraštovaizdžio tvarkymo programą, yra užtikrinti skaidrų interesų derinimą ir viešojo intereso gynimą; aktyvų, kūrybingą, pozityvų, konstruktyvų įsitraukimą į vietos kraštovaizdžio apsaugą ir formavimą; taip pat bendruomeniškumo stiprinimas, puoselėjant vietovių išskirtinumą ir tradicijas bei racionaliai sprendžiant aktualias problemas, pasitelkiant vietos resursus; vietos gyventojų sąmoningumo ir išprusimo kraštovaizdžio srityje didinimas; socialinės įtampos mažinimas.

Parengus Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programą, bus vykdomos viešumą užtikrinančios priemonės, numatytos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metais veiksmų plano patvirtinimo“ 3 priede patvirtintuose reikalavimuose.

Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programą ir kvietimą dalyvauti viešame jos pristatyme numatoma paskelbti Panevėžio miesto savivaldybės interneto puslapyje, Panevėžio miesto savivaldybės administracijos, Panevėžio seniūnijos skelbimų lentose. Taip pat ši programa ir kvietimas dalyvauti bei teikti pasiūlymus kraštovaizdžio tvarkymui bus išsiųsti Aplinkos apsaugos agentūrai, greta Kniaudiškių parko veikiančioms ugdymo įstaigoms ir kitoms suinteresuotoms institucijoms: Kauno technologijos universiteto Panevėžio technologijų ir verslo fakultetui, Panevėžio vaikų darželiui-lopšeliui „Diemedis“, Panevėžio „Ažuolo“ progimnazijai, Panevėžio vaikų darželiui-lopšeliui „Vyturėlis“, Panevėžio Vytauto Mikalausko menų gimnazijai, Panevėžio vaikų darželiui-lopšeliui „Žilvitis“, Panevėžio vaikų darželiui-lopšeliui „Puriena“, Panevėžio 5-ajai gimnazijai, Panevėžio „Šaltinio“ progimnazijai.

Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programos viešinimas Viešas bendradarbiavimas su visuomene supažindinant su Programos kūrimo eiga, pasiūlymų nagrinėjimu numatomas 2018 metais kovo – rugpjūčio mėnesiais organizuojant du susitikimus su visuomene ir vienas kūrybines dirbtuves (1 lentelė).

1 lentelė. Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programos viešinimo grafikas

	Pavadinimas	Orientacinė data
I renginys	Programos projekto pristatymas	2018 m. kovo mėnuo
II renginys	Iš visuomenės gautų pasiūlymų programai aptarimas	2018 m. gegužės mėnuo
III renginys	Kūrybinių dirbtuvių organizavimas	2018 m. rugpjūčio mėnuo

Kraštovaizdžio tvarkymo projekto rengimo ir įgyvendinimo metu numatoma vykdyti visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, švietimo ir įsitraukimą į kraštovaizdžio formavimą skatinančias veiklas, nurodytas 2 lentelėje.

2 lentelė. Visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, švietimo ir įsitraukimo į kraštovaizdžio formavimą skatinančios veiklos

Stadija	Visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, įtraukimo į kraštovaizdžio formavimą tikslai	Turinys (būdų ir priemonių, kurie padės visuomenei įsitraukti į tvarkomos teritorijos kraštovaizdžio formavimą, aprašymas)
Viso projekto rengimo bei įgyvendinimo metu	Nuolat informuoti visuomenę apie Kniaudiškių parko teritorijoje planuojamą vykdyti ir vykdomą projektą, sudaryti sąlygas visuomenei dalyvauti projekte nuo idėjos formulavimo iki sprendinių įgyvendinimo	Visa informacija apie projektą ir jo įgyvendinimą bus teikiama šiais būdais: 1) <i>elektroninėje erdvėje</i> – Panevėžio miesto savivaldybės internetiniame puslapyje www.panevezys.lt . Skelbiama informacija apie siūlymus (inicijavimą) vykdyti teritorijos tvarkymą, skelbiami sprendimai, susiję su projektavimo darbų pradžia (sprendimas, techninė užduotis, kita susijusi informacija). Šioje paskyroje pateikiama informacija apie pasiūlymų teikimo tvarką ir susipažinimo su parengtais dokumentais tvarką bei jų viešo svarstymo vietą, laiką, viešam svarstymui pateiktus sprendinius, patvirtinto projekto sprendinius; 2) <i>planavimo organizatoriaus buveinėje</i> – Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pastate, 1 aukšto skelbimų lentoje informuojama apie projekto rengimo pradžią ir tikslus, organizatorių ir projekto dokumentų rengėją, apie pasiūlymų teikimo ir susipažinimo su teritorijų planavimo dokumentu tvarką, viešo svarstymo vietą ir laiką. Apie projektą naujausią informaciją galima gauti Panevėžio miesto administracijos Teritorijų planavimo ir architektūros skyriuje adresu Laisvės al. 20.

		<p>Kontaktinis asmuo – Ieva Skiotienė, el. p. ieva.skiotiene@panevezys.lt, tel. 8 679 30706.</p> <p>3) <i>žodžiu ar raštu</i> – pagal suinteresuotų asmenų žodinius ir rašytinius paklausimus.</p>
Esamos būklės analizė	<p>1) išsiaiškinti visuomenei svarbius vietovės elementus, vertybines funkcijas;</p> <p>2) suteikti visuomenei žinių apie vietovės svarbą ir išskirtinumą;</p> <p>3) šviesti bendruomenę (ar atskiras grupes) kaip galima dalyvauti kraštovaizdžio formavimo procesuose</p>	<p>1) siekiant pirmo tikslo – informacija teikiama Panevėžio miesto savivaldybės internetiniame puslapyje www.panevezys.lt; nuomonę, ką svarbu planuojamoje teritorijoje tvarkyti, galima teikti Panevėžio savivaldybės administracijos Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus vyr. specialistei Ievai Skiotienei, el. p. ieva.skiotiene@panevezys.lt, tel. 8 679 30706.</p> <p>2) siekiant antro ir trečio tikslų – Panevėžio miesto savivaldybės administracijos patalpose projekto rengėjai kartu dalyvaujant Panevėžio miesto savivaldybės specialistams pristato visuomenei planuojamos tvarkyti teritorijos svarbą miesto aplinkoje, teritorijos tvarkymo poreikius ir galimybes.</p> <p>Susitikimo metu taip pat vyks diskusija, kurios metu, dalyvaujant Savivaldybės specialistams, Aplinkos apsaugos agentūros specialistams ir kt., bus siekiama išsiaiškinti, kaip ugdymo įstaigos galėtų, norėtų įsitraukti į tvarkomos teritorijos formavimą, kokie jų lūkesčiai, kaip galima būtų projekto metu sukauptą medžiagą pritaikyti ugdymo poreikiams.</p> <p>Projekto rengėjai esamos būklės analizės ataskaitą raštu suderina su projektą derinančiomis institucijomis ir organizatoriumi.</p>
Koncepcijos rengimas ir jos viešas pristatymas visuomenei	<p>Tartis, kaip gerinti koncepcijos pasiūlymus, kad gerėtų kraštovaizdžio kokybė; įvertinti, ar siūlomos teritorijos tvarkymo priemonės atitinka visuomenės lūkesčius; didinti supratimą apie kraštovaizdžio vertę ir vaidmenį</p>	<p>Koncepcija paviešinama Panevėžio miesto savivaldybės internetiniame puslapyje www.panevezys.lt, Išsiunčiami kvietimai su nuoroda į parengtą koncepciją seniūnijai, aktyviausioms miesto bendruomenėms, derinančioms institucijoms, taip pat artimiausioms švietimo įstaigoms su kvietimu dalyvauti viešuose svarstymuose.</p> <p>Projekto rengėjai suorganizuoja koncepcijos viešą pristatymą, po jo parengia viešo svarstymo ataskaitą, kurioje apibendrina visuomenės pasiūlymus, kodėl į juos atsižvelgta ar neatsižvelgta.</p> <p>Kylant daug diskusijų visuomenėje, gali būti organizuojamas susitikimas, pasikviečiant atitinkamos srities specialistus.</p>
Projekto sprendinių konkretizavimas Projekto sprendinių	<p>Išgirsti visuomenės pastabas, jų nuomonę ir pasiūlymus dėl projekto sprendinių, taip pat specialistų pasiūlymus,</p>	<p>Projekto rengėjai sprendinius derina su atsakingomis institucijomis, tada suorganizuoja viešą pristatymą.</p> <p>Sprendiniai viešai eksponuojami Panevėžio miesto savivaldybės internetiniame puslapyje www.panevezys.lt, Panevėžio miesto savivaldybės</p>

derinimas ir viešinimas	kaip tobulinti projektą ir į juos atsižvelgti	administracijos pastate, 1 aukšto skelbimų lentoje. Pastabos, pasiūlymai teikiami el. paštu ieva.skiotiene@panevezys.lt. , tel. 8 679 30706.ar tiesiogiai atvykus į Panevėžio miesto savivaldybės administraciją. Išsiunčiami kvietimai su nuoroda apie parengtus projekto sprendinius aktyviausioms miesto bendruomenėms, taip pat artimiausioms švietimo įstaigoms su kvietimu dalyvauti viešame pristatyme.
Projekto tvirtinimas		Informacija teikiama Panevėžio miesto savivaldybės internetiniame puslapyje www.panevezys.lt
Projekto įgyvendinimas	Išsiaiškinti, kaip visuomenė nori ir gali dalyvauti įgyvendinant projektą	Informacija apie projekto įgyvendinimą teikiama Panevėžio miesto savivaldybės internetiniame puslapyje www.panevezys.lt . Pastabos, pasiūlymai teikiami el. paštu ieva.skiotiene@panevezys.lt. , Organizuojamas parengto projekto pristatymas artimiausioms ugdymo įstaigoms, organizacijoms, bendruomenėms, kurio metu bus siekiama išsiaiškinti, kaip jos norėtų prisidėti prie teritorijos priežiūros ir jos būklės stebėjimo.